

A munkahelyeken alkalmazandó biztonsági és egészségvédelmi jelzések

2/1998. (I. 16.) MüM rendelet
a munkahelyen alkalmazandó biztonsági és
egészségvédelmi jelzésekről

Hatály

- A rendelet hatálya kiterjed a munkahelyekre vonatkozó biztonsági és egészségvédelmi jelzésekre.
- E rendelet hatálya nem terjed ki a külön jogszabály szerinti:
  - a) vasúti, közúti, vízi- és a légi közlekedés biztonságát és rendjét szabályozó jelzések,
  - b) termékeken, illetve csomagolásukon alkalmazott, a forgalomba hozatalhoz megkívánt jelzések,
  - c) veszélyes anyagokon és készítményeken, illetve csomagolásukon alkalmazott jelzések meghatározására és alkalmazására.

Fogalmak

- **biztonsági és egészségvédelmi jelzés**

(a továbbiakban együtt: biztonsági jelzés):

meghatározott mértani forma, szín-, hang-, fény-, képjel (piktogram) emberi testmozgás útján adott olyan információ, amely - az egyéb munkavédelmi követelmények teljesülése mellett - lehetővé teszi, hogy a munkát végzők és a munkavégzés hatókörében tartózkodók időben felismerhessék a veszélyforrásokat (kockázatokat);

- **biztonsági jel:** meghatározott mértani forma, szín és képjel (piktogram) kombinációjával létrehozott, rögzített elhelyezésű jel;

Fogalmak

- **jelzőtábla:** biztonsági jelet hordozó tábla, amelynek felismerhetőségét kellő megvilágítás biztosítja;
- **kiegészítő tábla:** a jelzőtáblával együtt alkalmazott, kiegészítő információt adó tábla;
- **biztonsági szín:** olyan szín, amelynek meghatározott jelentése van a biztonság szempontjából;
- **képjel (piktogram):** jelzőtáblán vagy világító táblán alkalmazott sematikus ábra;

Fogalmak

- **világító jel:** átlátszó vagy áttetsző anyagból álló, belülről vagy hátulról kivilágított, vagy fénykibocsátó anyagból készült biztonsági jelet hordozó eszköz,
- **hangjel:** olyan, előzetesen meghatározott jelentésű akusztikus jel, amelyet természetes vagy szintetizált emberi beszédhang alkalmazása nélkül bocsát ki az arra szolgáló eszköz;
- **szóbeli kommunikáció:** előre meghatározott formájú, természetes vagy szintetizált emberi hangon történő közlés;
- **kézjel:** az irányítást végző személy karjának vagy kezének előzetesen meghatározott jelentésű mozgása vagy helyzete, amely veszélyt, illetve szükséges tevékenységet jelez.

Kötelességek, feladatok

- A munkáltató köteles biztonsági jelzéseket kihelyezni, karbantartani, azokat a munkakörülmények változásaiból adódóan vagy elhasználódásuk miatt cserélni, illetőleg a meglétükről meggyőződni.

Kötelességek, feladatok

- Biztonsági jelzés alkalmazása szükséges, ha a munkavállalóra vagy a munkavégzés hatókörében tartózkodó személyre veszélyt vagy ártalmat jelentő veszélyforrás kollektív műszaki védelemmel vagy munkaszervezési intézkedéssel teljes mértékben nem küszöbölhető ki.
- A munkáltató a biztonsági jelzés szükségességének meghatározásakor figyelembe veszi a munkahelyi kockázatok értékelésének eredményét.

Kötelességek, feladatok

- **Munkáltató:**
  - A munkáltatónak biztosítania kell, hogy a munkavállaló a biztonsági jelzések jelentését és a hozzájuk kapcsolódó munkavállalói kötelezettségeket elsajátítsa és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt ismerje.
- **Munkavállaló**
  - A munkavállalónak a biztonsági jelzéseket figyelembe kell vennie.

Köteleességek, feladatok

- A biztonsági jelzés felismerhetőségének érdekében kerülni kell:
  - *a)* túl sok biztonsági jelzés egymáshoz közeli elhelyezését;
  - *b)* két összetéveszthető világító jel egyidejű alkalmazását;
  - *c)* világító jel alkalmazását hasonló fényforrás közelében;
  - *d)* két hangjel egyidejű alkalmazását;
  - *e)* hangjelzés alkalmazását túl erős környezeti zajban.

Kötelességek, feladatok

- A biztonsági jel és a jelzést adó eszköz rendszeres karbantartásáról és szükség esetén felújításáról a működőképesség megőrzése érdekében gondoskodni kell.
- A világító jel és a hangjelző eszköz kifogástalan működését és hatásosságát rendszeresen ellenőrizni kell.

Kötelességek, feladatok

- A tartályokat és láthatóan elhelyezett csővezetékeket, melyekben veszélyes anyagokat vagy készítményeket tárolnak vagy szállítanak, külön jogszabályban meghatározott módon címkézni kell (piktogram vagy szimbólum színes háttér előtt).
- Nem kell alkalmazni a fenti előírást azokra a tartályokra, melyeket csak rövid időre használnak, vagy tartalmuk gyakran változik, feltéve, hogy megfelelő egyéb intézkedésekkel, különösen tájékoztatással és képzéssel, biztosítják az azonos szintű védelmet

Tiltó jel

tiltó jel: olyan biztonsági jel, amely veszélyes magatartást tilt;

Mi a tiltó jelzés jellemzője?

Forma:

Szín:

Mit jelent?

Honnan tudod, mi tilos?

köralak

Fehér alapon piros keret

Tilos!

Fekete piktogram a jelzésen

A tiltó jelzések kiegészülhetnek szöveges pontosítással is.

Figyelmeztető jel

figyelmeztető jel: olyan biztonsági jel, amely valamely veszélyforrásra hívja fel a figyelmet

Mi a veszély jelzés jellemzője?

Forma:

Szín:

Mit jelent?

Talpán álló háromszög

Sárga fekete keret

Vigyázz veszély!

Fekete piktogram a jelzésen

Rendelkező jel

rendelkező jel: olyan biztonsági jel, amely meghatározott magatartást ír elő

Mi a rendelkező jelzés jellemzője?

Forma:

Szín:

Mit jelent?

Honnan tudni, mit kell tenni?

köralak

Kék alap fehér keret

Valamit meg kell tenned!

Fehér piktogram a jelzésen

elsősegély- vagy menekülési jel

elsősegély- vagy menekülési jel: olyan biztonsági jel, amely a vészkijárat helyét, az elsősegélynyújtó helyre vezető utat vagy valamilyen mentési eszköz elhelyezését jelzi;

Mi a mentési jelzés jellemzője?

Forma:

Szín:

Mit jelent?

négyszög

Zöld alap, fehér keret

Merre menekülhetsz, hol találsz mentő eszközt!

Fehér piktogram a jelzésen

Menekülési irány

Gyülekezési hely

Hordágy

Vészzuhany

Szemöblítő

Tűzvédelmi jelzések

tűzvédelmi tájékoztató jel: olyan biztonsági jel, amely tűzvédelmi berendezés, eszköz vagy tűzoltó készülék elhelyezését jelzi;

Mi a tűzvédelmi jelzés jellemzője?	négyszög
Forma:	Piros alap
Szín:	Tűzvédelmi információ
Mit jelent?	Fehér piktogram a jelzésen
Honnan tudod, mit közöl?	

tájékoztató jel

- **tájékoztató jel:** olyan jel, amely a b)-g) pontban megnevezett jelektől eltérő egyéb információt közöl (pl. iránymutató jelek, elsősegély vagy menekülési jele

Fehér piktogram zöld alapon)

Figyelmeztető jelzés

- Azokat a helyeket, ahol a munkavállalót vagy a munkavégzés hatókörében tartózkodót akadályba ütközésnek, tárgyak vagy személyek esésének veszélye fenyegeti, váltakozó fekete-sárga vagy vörös-fehér csíkozással kell jelezni meghatározott formában.
- A jelzés méreteinek az akadály vagy a veszélyes hely kiterjedéséhez kell igazodnia.
- A sárga-fekete vagy vörös-fehér csíkoknak 45°-os szögben kell elhelyezkedniük és körülbelül azonos szélességűnek kell lenniük.

Közlekedési út

- A közlekedési útvonalak jelölése a következő:
- *a)* ha a helyiség felhasználása és berendezése a munkavállalók védelme érdekében megkívánja, a járművek közlekedési útvonalát jól látható, lehetőleg fehér vagy sárga, folyamatos csíkkal kell kijelölni, figyelemmel a padozat színére is;
- *b)* a csíkozásokat úgy kell elhelyezni, hogy megfeleljenek a biztonságos távolság követelményeinek a járművek, a környezetükben található tárgyak, valamint a gyalogosok között;
- *c)* a szabadtéri kiépített munkahelyen az állandó közlekedési útvonalakat, amennyire lehetséges, hasonlóan kell jelölni, kivéve, ha kiépített járda vagy korlát áll rendelkezésre

A jelzőtáblát megfelelő magasságban, a látómező és az esetleges akadályok figyelembevételével, jól megvilágított, könnyen hozzáférhető és jól látható helyen, takarásmentesen kell elhelyezni, általános veszély esetén az adott terület határánál vagy bejáratánál, konkrét veszély vagy tárgy esetén pedig annak közvetlen közelében.

A jelzőtábla a környezeti körülményeknek megfelelő, ütésálló és időjárás ellenálló anyagból készüljön.

A jelzőtábla méreteinek, kolorimetriai és fotometriai tulajdonságainak biztosítaniuk kell a jó felismerhetőséget és érthetőséget. A felismerési távolság alapján szükséges legkisebb méreteket a 2/1998. (I. 16.) MüM rendelet 2. számú *melléklet*, a jelzőtábla, illetve kiegészítő tábla jelöléseinek egymáshoz viszonyított arányát a 2/1998. (I. 16.) MüM rendelet 3. számú *melléklet* tartalmazza.

Hangjelzés követelményei

- jelentősen hangosabbnak kell lennie a környezeti zajszintnél, azonban nem lehet túl hangos vagy fájdalmat okozó;
- könnyen felismerhetőnek és más hangjelektől, illetőleg környezeti zajoktól könnyen megkülönböztethetőnek kell lennie.
- Ha egy berendezés változó és állandó frekvenciájú hangjelet egyaránt ki tud bocsátani, a változó frekvenciát a nagyobb veszély vagy sürgősség jelzésére kell alkalmazni.
- A menekülésre felszólító hangjelnek folyamatosnak kell lennie.

szóbeli kommunikáció

- A szóbeli kommunikáció rövid (esetleg kódolt) mondatok, kifejezések, szócsoporthok vagy szavak formájában történhet.
- A szóbeli közlésnek a lehető legrövidebbnek, legegyszerűbbnek és legvilágosabbnak kell lennie. Mind a beszélőnek, mind a hallgatónak alkalmasnak kell lennie a megfelelő szintű szóbeli kommunikációra.
- A szóbeli kommunikáció vagy közvetlen (emberi hang), vagy közvetett (megfelelő eszközzel közvetített emberi mesterséges hang).

szóbeli kommunikáció

- A szóbeli kommunikációnak a közlő és a hallgató által egyaránt jól érthető nyelven kell történnie.
- Ha kézjelzés helyett vagy azzal együtt szóbeli kommunikációt alkalmaznak, a használt szavak jelentését előre meg kell határozni a *rendelet mellékletében* foglaltak figyelembevételével.
- Szükség szerint kézjelzést vagy szóbeli kommunikációt, illetve ezeket együttesen kell használni veszélyes műveleteket végző személyek irányítására.